

TOEKOMSTVISIE KERKGEBOUWEN FEDERATIE SINT VINCENTIUS

De gemeente Peel en Maas herbergt een rijke traditie van kerkgebouwen, die niet alleen als religieuze centra functioneren, maar ook als ontmoetingsplaatsen voor de gemeenschap. Echter, met de veranderende maatschappelijke rol van kerk en godsdienst en het op vele plaatsen sterk dalende kerkbezoek, rijst de vraag of al deze gebouwen op een zinvolle en duurzame manier kunnen voortbestaan.

Onze vorige bisschop Mgr. Harrie Smeets schreef in 2020 dat het onze opdracht is om te groeien naar een wervende en missionaire kerk, die zich richt op vitale parochiegemeenschappen. Deze benadering biedt nieuwe kansen en sluit aan bij de hedendaagse samenleving. Cruciale vragen die daarbij gesteld moeten worden omvatten het aantal kerken dat nodig is om de missie als geloofsgemeenschap te vervullen, de impact van beschikbare middelen op deze kerken, en of en hoe elk gebouw kan bijdragen aan het parochiële leven.

Het kerkbestuur heeft zich bezonnen op de toekomst van de kerkgebouwen in onze federatie Sint Vincentius, omvattende Helden, Panningen, Meijel, Beringe, Egchel, Grashoek en Koningslust.

Het onderzoek van de werkgroep 'Kerkenvisie' uit 2022 dat vooral cultuurhistorisch bedoeld was, heeft hier zeker waardevol voorwerk gedaan.

In goed contact met de parochieplatforms en andere betrokken parochianen heeft het kerkbestuur de toekomstmogelijkheden van de zeven kerken verder onderzocht en besproken.

Duidelijk is dat er ook in het gebied van de federatie Sint Vincentius te veel kerkgebouwen zijn voor te weinig kerkgangers en voor te weinig priesters. De kerken in Egchel, Koningslust, Beringe en Grashoek zullen op termijn niet open kunnen blijven. Na een grote noodzakelijke onderhoudsverbouwing zou het spaargeld al op zijn en het is bestuursbeleid 'dat iedere parochie z'n eigen broek moet kunnen ophouden'.

Medegebruik kan soelaas bieden, maar zeker niet overal.

Maar los van de financiën: Zeker in de kleine dorpen is het aantal dopelingen de laatste jaren sterk teruggelopen. Op een aantal plaatsen zelfs naar 0! Dat betekent dat over een paar jaar er geen eigen communie- en vormselvieringen meer zullen zijn.

Maar ook het aantal gelovigen dat regelmatig naar de weekendvieringen komt loopt erg terug en vergrijsst sterk. Zeker in de kleine dorpen. Weekendvieringen met minder gelovigen dan 10 komt vaker voor! Ook daar waar niet meer wekelijks een viering is.

En ook het aantal vrijwilligers dat de kerk open en 'draaiende' houdt, wordt steeds kleiner en ouder. Zelfs zo dat zij zich steeds meer belast voelen. De kernvrijwilligers van het parochieplatform, maar ook de vaste kerkgangers en andere vrijwilligers, zijn heel realistisch en zeggen openlijk dat hun kerk in de toekomst niet meer open te houden is. Uit alle gesprekken blijkt: kerkgebouwen in de kleine dorpen hebben hun waardevolle functie gehad, maar nu blijkt steeds meer: ze hebben ook hun tijd gehad.

In een aantal parochies wordt al langer nagedacht over hoe verder met de kerk. In Egchel en Koningslust is er in de kring van de vrijwilligers en de kerkgangers meermaals over gesproken en is al contact gezocht met het Dorpsoverleg om het besef van de bestemmingsverandering van het kerkgebouw breed te delen met de anderen in het dorp. Er is een breed opgezette consultatie geweest om te vragen hoe de mensen in het

dorp dachten over de toekomst van de kerk. Dat werd gewaardeerd. Er was geen enkel protest tegen onttrekking aan de eredienst. Al zullen de formele hoorzittingen natuurlijk nog wel gehouden moeten worden. Velen vinden wel dat het kerkgebouw als het beeldbepalend dorpsgezicht behouden zou moeten kunnen blijven. Ook de bestemming zou iets moeten zijn waar de mensen van het dorp wat aan hebben. In deze tijd van woningnood wordt vaak over woningbouw als bestemming gesproken. “Appartementen in de kerk”. Maar nu al blijkt dat ‘Zorg voor ouderen’ die graag in het eigen dorp willen blijven wonen, waarschijnlijk realistischer is. Deze bestemming sluit goed aan bij de evangelische waarden die de kerk altijd hooggehouden heeft. Mooi dat dit door kan gaan in het eigen dorp. Hierover zijn al gesprekken bezig voor de kerken van Egchel en Beringe! In Koningslust is men er klaar voor en ook in Grashoek is men realistisch genoeg om te beseffen dat het zo niet heel lang door kan gaan.

De kerken van Helden en Meijel, die ook heus wel hun zorgen over de toekomst hebben, zullen zeker open blijven. Met de kerk van Helden, de oude dekenaatkerk, als hoofdkerk. Of in de dubbelkern Helden-Panningen twee kerken levensvatbaar zijn is nog maar zeer de vraag. De Panningse Mariakapel, die zeer goed bezocht wordt en voorziet in een grote behoefte, moet zeker blijven. De parochie van Panningen vindt immers haar oorsprong in de Kepèl!

Ook de dagkapel van de kerk van Panningen met het mooie glas in lood en de sacristie die samen functioneren voor de zaterdagavondmis en de doordeweekse H. Missen voor Panningen en Helden samen. De relatie met “de paters Lazaristen” en hun kloosterkapel zal nog verder overdacht moeten worden.

Al er ergens een kerk aan de eredienst wordt onttrokken blijft wel de bijzondere zorgplicht gelden voor het parochiekerkhof. Hierover moeten duidelijke afspraken gemaakt worden.

In dorpen waar de kerk is gesloten of verdwenen zal gestreefd worden naar een kleine religieuze ruimte: een Mariakapel of een andere plek van devotie waar mensen kunnen bidden en/of een kaarsje kunnen opsteken. Onze kerken zullen zo veel mogelijk open zijn voor kerkgangers en toeristen.

Ook al zullen er in de komende jaren dus zeker kerken aan de eredienst worden onttrokken, het geloof en de kerk verdwijnt niet zomaar uit onze dorpen. Drie of zelfs twee grote kerken zullen steeds meer centrumfuncties gaan innemen.

De opgave zal zijn om de parochianen in de kleine dorpen waar de kerk een herbestemming heeft gekregen erbij te betrekken, zodat misschien wel de godslamp daar gedoofd is, maar niet het vuur van het geloof in de harten van de mensen. De parochieplatforms in deze dorpen blijven van levensbelang om de band tussen kerk en parochianen te onderhouden. Ook al gaat de kerk dicht, de parochie blijft bestaan! Zij het in groter verband.

Het sluiten van boven besproken kerken zal zeker de financiële weerbaarheid van de parochies van de Vincentiusfederatie als totaal versterken!

CONCREET samengevat ter afsluiting:

1. In de parochie Egchel staan de kernvrijwilligers en de parochianen open voor herbestemming van de kerk op korte termijn. Contacten hierover lopen en plannen worden al gemaakt. Binnen 5 jaar moet dit gerealiseerd zijn.
2. De pastorie van Beringe wordt nu verhuurd als woning voor kortverband bewoners. Maar ze is onderwerp van overleg met een delegatie uit het dorp over ‘zorgbestemming’.

Dit zal niet realiseerbaar zijn zonder het hele kerkgebouw te herbestemmen. Binnen 5 jaar moet dit gerealiseerd zijn.

3. In de parochie Koningslust staan de kernvrijwilligers en de parochianen positief tegenover een gepaste herbestemming van de kerk. Binnen 5 jaar moet dit gerealiseerd zijn.

4. De kerk van Grashoek als groot en duur gebouw zal zeker niet open te houden zijn. Daarover is iedereen het eens. Binnen 10 jaar moet dit gerealiseerd zijn.

5. De kerk van Panningen is bouwkundig in een prima staat. Het zou jammer zijn om pas na te denken over herbestemming als er weer gebreken optreden en hoge kosten gemaakt moeten worden. Dus ook voor de monumentale kerk van Panningen staan we open voor herbestemming of medegebruik op termijn. De Mariakapel moet zeker blijven!

6. De kerken van Helden en Meijel blijven volledig open voor alle vormen van eredienst.

Tot zover de rapportage van het kerkbestuur.

Wij staan open voor de maatschappelijke ontwikkelingen van deze tijd. Maar wij blijven mensen van geloof, d.w.z. van hoop. Hoop en vertrouwen dat, hoe dan ook, geloof en kerk doorgaan. Het is en blijft de kerkgemeenschap van de Heer. Maar in onze streken zal het zeker kleiner in aantal zijn, minder uitbundig en meer bescheiden. Samen zetten we ons voor die kerkgemeenschap in. Samen nemen dit alles mee in ons gebed.